

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel:

MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő:

Dr SIMA ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG

ÉS KIADÓHIVATAL:

I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.

Postafelrakópnztári csekkzámla: 52.668.

TESSEDIK SÁMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

Munkakésztséget,

a közösség érdekében valót, követel a magyar állam ma mindenkitől -- mondotta egyik legutóbbi beszédében Kállay miniszterelnök --, s ha netán kerülneek egyesek, akik nem értvén meg a mai idők kívánalmait, vonakodnának a legteljesebb erőbedobással dolgozni a jövőben, azokkal szemben a magyar államhatalom is behozza a munkakényszert, mert a felfokozott egyéni és közösségi teljesítményeket hadseregünk fejlesztése, kellő ellátása, de a polgári érdekek továbbra is szükségessé teszik. Milyen megnyugtató ezeket a súlyos megállapításokat az érdektelenség távolából hallani, mennyire jólesik tudni, hogy ránk szarvasiakra, alföldi búza-termelőkre nem vonatkozhatnak e szavak, s milyen kellemes érzés elkönyvelni munkánk és szorgalmunk dicséretét a szegény és gazdagnak egyaránt biztosított mindennapi kenyér örömdíjában. Igaz, hogy bennünket, szarvasiakat már néhai való jó Tessedik apánk is arra tanított, hogy életünket pusztán önértékre, jelenbeli és helyi adottságainkra építsük fel, s így történt évszázadok múltán a bölcs tanítás nyomán, hogy itt mindig és mindenki úgy dolgozik és fáradozik, annyi felelősségtudattal szorgoskodik, mintha évtizedek, évszázadok, sőt egész nemzeti létünk sorsa egyedül az ő munkateljesítményétől függene. S ebben nincs különbség a szarvasi vagy környékbeli földműves, szentandrási kukibok, öcsödi iparos, kondorosi kereskedő, vagy tisztviselő munkateljesítménye között, mert mindegyiké a tiszta szándék, nemes igyekezetnek, önzetlen áldozatvállalásnak és a fenntartás nélküli nemzethűségnek a kizárólagos eredménye. A most folyó napok idegszakkajto tevékenységét nálunk ma is az a tudat jellemezte, hogy abban az óriási küzdelemben, amelyet jövő ezredvünkért magunkra vállalni kényszerültünk, arról van szó ismét: megmaradunk boldog, erős Magyarországnak, vagy megsemmisülünk és eltűnünk a világtörténelem színpadáról. Mi érezzük és tudjuk, hogy veritékes fáradozásunk gyümölcse nem maradhat el, munkakésztségünk értelmében mégis jól esett hallani a miniszterelnök szavait, a tettekre késztetést, s a kinyilatkoztatott szociális érzést, mely a nagy nemzeti cél érdekében is feltétlenül megértést sugároz a magyar nép felé.

Egyházközségi közgyűlés

A szarvasi ev. egyházközség f. évi agusztus hó 9-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor az ótemplomban lelkészválasztó közgyűlést tart. A választó közgyűlés tagjai: az egyházközségnek az egyház terheit viselő családfenntartó vagy nagykorú férfitagjai; az egyházközség nagykorú nőtagjai, akik vagy maguk vagy hitvesük az egyház terheit viselik. Választó

közgyűlési jogát csak az az egyháztág gyakorolhatja, aki egyházi adójával az előző évekről hátralékban nincsen, illetve esetleges hátralékát a választó közgyűlés napját megelőzőleg legalább 3 nappal -- augusztus 4-ig -- lefizette. A választó közgyűlés tagjai közgyűlési jogaikat csak személyesen gyakorolhatják. A választás vagy közfelkiáltással vagy titkos

szavazással -- szavazólapokkal -- történik. A választó nem a jelölt nevét írja a szavazólapra, hanem „igen” vagy „nem” szót ír rá, aszerint, hogy a lelkész állást a presbitérium által javaslatba hozott személy meghívás útján kívánja-e betölteni vagy nem. Hisszük, a közgyűlés egyhangú közfelkiáltással Kiss Györgyöt fogja megválasztani az új templom lelkészéül.

Tessedik- emlékkiállítás

A Tessedik-emlékbizottság felkéri azokat, akiknek birtokában régi, az 1800. év körüli időkből való házi, vagy mezőgazdasági eszköz, szerszám, továbbá ezen időkből származó kézirat, könyv, szarvasi tárgyú kép, arckép, bútor- és ruhadarab, vagy bármely Tessedik korára (1767--1820) vonatkozó, azt szemléltető tárgy van, szíveskedjenek azokat a szeptember közepén rendezendő Tessedik-emlékkiállításra néhány hétre átengedni. A kiállított tárgyak mellett felírás fogja jelezni a tulajdonos nevét. A kiállításra átengedendő tárgyak bejelentését szíveskedjenek már most dr. Nádor Jenő gimnáziumi igazgatónál megtenni. A kiállított emléktárgyak hiánytalan visszaszolgáltatásáért a bizottság felelősséget vállal.

Aug. 2-től ismét 20 dkg a napi kenyérfejadag

Értesülésünk szerint a kormány vasárnapra, augusztus másodikára visszaállítja a 20 dekás kenyérfejadagot.

Amikor június végén az elmúlt évek sorozatosan rossz termése és az elemi csapások következtében kénytelenek voltak a kenyérfejadagot átmenetileg csökkenteni, mindenki tudta, hogy ezt a csökkentést, amely a legfontosabb mezőgazdasági munkálatok idejére esett, a legnagyobb fegyelmelzettséggel kell fogadni és elviselni. Mindenki tisztában volt azzal, hogy a legszigorúbb értelemben vett készletgazdálkodást kell életbeléptetni az átmeneti zökkenők elkerülésére.

Lossonczy István közellátásiügyi miniszter bemutatkozó beszédében hangsúlyozta, hogy az új gazdasági év kezdetén a készletek számbavételével kíván a közellátáson javítani és egyik legfőbb feladatául jelölte meg azt, hogy a készletgazdálkodást a lehetőséghez kiépítse és megvalósítsa. A készleteket úgy kell beosztani, hogy azok elegendők legyenek az egész esztendőre.

Ez alatt a pár hét alatt, ami a kenyérfejadag leszállítása és közellátásiügyi miniszter bemutatkozása óta eltelt, természetesen akadnak, akik kételkedtek abban, hogy ez a korláto-

zás csupán hat hétig tart. De a kormány tudja, hogy a közellátás biztosításának egyik legfontosabb alappillére az, hogy az ország lakossága a legteljesebb bizalommal fogadja a rendelkezéseket. Eppen ezért teljesen tisztában volt azzal, hogy a rövid időre szánt korlátozásokat az adott időpontban meg kell szüntetni és a régi kenyérfejadag visszaszállításával segítségére kell jönni a fogyasztók nagy táborának, akik ezt a korlátozást is példás fegyelmelzettséggel viselték el.

A kormány még tovább ment, amikor időközben -- nem tördelve a súlyos anyagi áldozattal -- leszállította a kenyér árát 4 fillérrel. Ha csak egy pillantást vetünk az elmúlt hetek európai közellátási helyzetére, akkor megállapíthatjuk, hogy a hajdan jólétéről olyan híres Svájc, a boldog semlegesség szigete is éppen az elmúlt napokban kénytelen volt felemelni a kenyér árát 5 fillérrel és e hónapban két teljesen hústalan hetet elrendelni. Ez a kis összehasonlítás jó példa arra, hogy a gondos és előrelátó készletgazdálkodás milyen könnyebbé teszi a háborús idők kiszámíthatlan forgatagában is.

De az a körülmény, hogy a közellátási kormányzat augusz-

tus 2-től kezdve visszaállítja a kenyérfejadagot, nem utolsósorban a magyar mezőgazdaság sokezer névtelen bajnokának köszönhető, azoknak a magyar gazdáknak, akik megértették, hogy az ország jövője a közellátáson áll vagy bukik. A magyar gazdák az aratás után példás buzgalommal és igyekezettel ajánlják fel az új gabonatermést, hogy ezáltal lehetővé tegyék a nagyobb darab kenyeret a nemzet számára.

Meg kell emlékeznünk azonban a gazdák áldozatkészsége mellett a fogyasztók példás fegyelmelzettségéről is. Ez a hathetes leszállított kenyérfejadag a legelőbb bizonyítéka annak, hogy az ország egyeteme lassan ráeszmélt, hogy szükség van arra a bizonyos, sokat hangoztatott, jobb és tisztultabb közellátási morálra, mert az áldozatkészséggel párosult fegyelmelzettség mindent könnyen elviselhetővé tesz. A kormány pedig a nehéz idők közepette is állja az adott szó szentségét. A kenyérfejadag példája biztosítást ad a jövőre, bebizonyítja azt, hogy a kormány nem akar felesleges áldozatot, s ugyanakkor bizonyítékát adja annak is, hogy az ország lakossága megérti a korlátozás kényszerűségét és azt példás fegyelmelzettséggel viseli is.

Ára 10 fillér

SZEMELVÉNYEK

Tessedik Sámuel „Szarvasi nevezetességek” c. krónikájából.

1780. Miután Tessedik Sámuel lelkész a falusi iskolában alkalmazandó jobb tan módszer föltött már teljes tizenhárom éven át elmélkedett, arról sokat olvasott, sőt sok, részint sikeres, részint sikertelen kísérletet is tett házánál és a szarvasi iskolákban, miután a lelkész kertben csendben nem egy gazdasági kísérlettel próbálkozott, s a föld jobb megmunkálását és hasznosítását különböző módszerekkel eléggé kipróbálta, miután továbbá éppen most hirdették a jobb tanítási módszereknek a falusi iskolákban való bevezetésére vonatkozó legfelsőbb akaratot, ezért egy

gyakorlati gazdasági kert alapítása végett hat hold szikes földet kért a nagyságos földes uraságtól, s május nyolcadikán kapta meg arról a legkegyesebb elhatározását.

Először tehát népszerű, az észre, tapasztalatra és a Szentírásra alapított előadások tartattak az iskolában és a templomban:

1. Az Isten által az ember szükségleteire, hasznára és használatára, gyönyörére teremtetett természeti dolgokról.

2. Az emberi és állati betegségek okairól.

3. Azon eszközökről, melyekkel meg lehet és meg kell előzni a bajokat.

4. Az egészségesek, betegek és lábadozók kötelességeiről.

5. Az úgynevezett országos csapásokról.

E munkásság nem maradt látható áldás nélkül, és rendkívüli jó és rossz érzést váltott ki.

Ugyanakkor olvasó társaságot is alapítottak, ez azonban a következő évben feloszlott.

Megsürgetik a gyorsan növények ültetését, a cigányok megrendszabályozását, s a kártékony állatok irtását.

Tavasszal 4430 fűzfát ültettek, ezekből 4171 zöldült ki, 235 elszáradt, s 24 kiszáradni kezdett.

Ezen év végén halt meg Mária Terézia, az ország nagy szeretett, a nagy jószágos császárkirálynő.

A szülöttek száma 401, az elhaltaké 229, a községi szegényeké és koldusoké 14 volt. Házasságot kötött 40 pár.

A Szarvasi Általános Fogy. és Értékesítő Szövetkezet

pincehelyisége

gabonaraktárnak

k i a d ó

Érdeklődni ugyanott. Az Igazgatóság

A sertéseket a MASZ az átvétel napján érvénybenlévő megállapított áron fizeti ki.

A m. kir. közellátási miniszter módot nyújt arra, hogy a jelen hízalási akcióban résztvevők sertésdarabonként 120 P kamatmentes hízalási hitelben részesíttessenek.

Aki hízalási hitelben kíván részesülni, az hiteligényét a szerződésben fel kell, hogy tüntesse.

A hitel fedezetére a MASZ-nál letétbe helyezendő a hízalásra lekötött sertések járatlevele, valamint a folyósítandó összegre szóló fedezeti váltó. A hitel fedezetére benyújtó járatlevelekre és szerződésekre a községi előjáróság által rávezetendő, hogy a MASZ részére történt lekötést az előjáróság tudomásul vette, nyilvántartásba bevezette és hogy ezen sertések járatlevelei kizárólag a MASZ rendelkezése alapján irányíthatók, írhatók át. Az ily módon igazolt járatlevelek és fedezeti váltók az aláírt hízalási szerződéssel a MASZ-hoz egyidejűleg küldendők be.

A hízalásra jelen akció keretében egy gazdától csak 10 darabon felüli sertéstételek köthetők le.

A hízalási szerződéseket a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezettel a gazdák, illetőleg a hízalók közvetlenül vagy jogosított kereskedő (szövetkezet), bizományos útján kötheti le.

A hízalási szerződésnyomtatványokat a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezet Budapest, V, Aulich-u. 8 sz. alatti cég kívánatra megküldi.

Túlsok idegen magot tartalmazó búzánál a megfelelő százalékot a gazdáknak vissza kell hagyni

Igen sok, ismerjük el, jogos méltatlankodást váltott ki a gazdák körében az új gabona-rendelet azon kitétele, illetve akként való magyarázása, hogy másodbúza nincsen, csak ocsú és első búza. Az ocsú a rendelet szerinti 2 százaléknál több tiszta búzát nem tartalmazhat, s így a vidékünkön másodbúzáknál nevezett a leggyakrabban alig 30 százaléknál tiszta búzát tartalmazó másodbúza — tekintettel arra, hogy a rendeletben említett cséplés utáni

még a mérés előtti azonnali rostálás keresztülvihetetlen — az első búza közé került, s a termelőket, de a munkásokat is kellemetlen csalódás érte a terméseredmény számbavételénél, s szinte megoldhatatlan feladat elé állította az elkövetkező elszámoltatásnál, hiszen az ilyen összekevert búzát sem vetőmagul, sem kenyérnek használni rostálás nélkül nem lehet, de a Hombár sem fogadja el levonás nélkül. Kellemesen hatott a közellátási mi-

niszter rendelete, mely szerint az ilyen szemetes, túlsok idegen magot tartalmazó búzát elszámoltatásnál százalékolni kell, s a százalékszerinti idegen mag mennyiségét a gazdáknál vissza kell hagyni. Jogos kívánsága teljesült ezzel a gazdáknak, mert ha meg is értjük, hogy kenyérnek valónk olyan lett, amilyen termelt, a jövő esztendő termés hozamának biztosítása kellő minőségű és mennyiségű vetőmag nélkül nehezen lett volna elképzelhető.

Hízalási szerződések kötése

A m. kir. közellátásügyi miniszter lehetővé tette, hogy a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezete azokkal a gazdákkal és hízalókkal akik sertéseiknek 130 kg. súlyra való kihízalására legkésőbb folyó évi november hó 30-ig magukat kötelezik, a következő feltételek mellett bérhízalási szerződést kössön:

1. Hízalásra csak darabon-

ként 50 kg.-on felüli súlódót lehet lekötöni.

2. A hízalási szerződések megkötésének és hízalás megkezdésének határideje augusztus hó 5-ik napja.

3. Sertések kihízalásához a MASZ a Hombár útján sertésdarabonként a beállításra kerülő súlódók súlyától függően legfeljebb 400 kg. árpát bocsát rendelkezésre a 4100-1942. M.

E számú rendeletben megállapított áron.

4. A sertéseket legkésőbb november hó 30-ig kg. súlyra kell hízalálni és a MASZ rendelkezése alapján leszállítani. Amennyiben a sertések jelenleg darabonként 70 kg.-nál nehezebbek, vagy félhízottak, úgy azok 130 kg. darabonkénti súlyban már szept., illetőleg októ. hónapban leszállítandók.

A terményértékesítéssel kapcsolatban megjelent kormányrendeletek minden pontjára díjtalan és pontos felvilágosítással szolgál a

„FUTURA”

a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársaság gabonagyűjtési főosztálya a

„HOMBÁR”

FŐBIZOMÁNYOSA

a Szarvasi Takarékpénztár

Szent István király-út 51. Telefon 5 és 65.

és ennek albizománya

Szarvason: Maczik János, Csabacsúdn: Janurik Pál, Kenderesen: Szebegyinszky János, Bezentendrén: Gázó János és Csonki András Ócsán: Dező Sándor.

Mindenféle mezőgazdasági terményeit és különféle magvait a legmagasabb áron vásároljuk meg és az eladott terményre előleget és annak behordásához zsákokat kölcsönözünk.

SZARVASI TAKARÉKPÉNZTÁR mint a Futura és a Hombár főbizománya

— Igen jó az idei búzák minősége. Már jó benne vagyunk a cséplésben, sőt határreszenként lassan befejezést is nyer az. A terméseredményről már beszámoltunk elmúlt lapszámunkban, az azóta eltelt hét sem változtatott a mérlegen: termésátlagunk alig éri el a közepet. Annál örömdetesebb tény, amit a Gabona- és Liszt-kisérleti Állomás közölt, hogy az idei búzatermés minőségileg általában kiválónak mondható. A rendkívüli időjárás ellenére bár a gabona késéssel érett be, az utolsó két hét kánikulája gyorsan befejezte az érést, ami a sikértartalom kedvező alakulásában érezteti hatását.

Koszorú, virágcsokor megrendelhető a Krebs kertészetben. — Telefonszám: 117

Hirek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. ó-templomban vasárnap délelőtti 8 órakor, délelőtti 10 órakor magyar, az újtemplomban délelőtti 8 órakor tótnyelvű istentisztelet tartanak.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat. templomban: vasár- és ünnepnap délelőtti fél 9 órakor csendesmise, 10 órakor szentbeszéd, nagymise. Délután 6 órakor ájtatosság. Köznapokon szentmise fél 8 órakor.

Szarvason református istentisztelet tartanak vasárnap délelőtti 10 órától az Árvaház disztermében.

— **Házasság.** Zilahi Kiss Magda és dr. Laczay Péter Szilágy vármegye szilágycsehi járásának főszolgabírája 1942. évi július hó 25-én házasságot kötöttek.

— **Házasság.** Tótfalusi Erika közs. óvónő és dr. Kovári György Békés vármegye tb. szolgabírája 1942. évi július hó 25-én Budapesten házasságot kötöttek. Gratulálunk.

— **Házasság.** Nemes Fest Ottó és özv. br. Jacobs Artúrné sz. Olsavszky Olga fia Miklós, kizsácsi hitoktató-lelkész aug. 6-án este 7 órakor az ev. o-templomban tartja esküvőjét Janurik Annával, Janurik János és Litauszky Erzsébet leányával.

— A főispán folytatja vármegyei körútját. Baiczai Beliczey Miklós, vármegyei főispánja a szarvasi járásban megkezdett lovagló körútját f. hó 29-én szardán a gyómai járásban folytatta, s itt több napot fog tölteni, hogy tapasztalatokat szerezzen az ottani mezőgazdasági és általános viszonyokról. Utján ezúttal is elkíséri dr. Darók József, a várm. Gazdasági Egyesület titkára, nemkülönben a gyómai járás főszolgabírája is.

— A szegedi kamara tájékoztató füzetét az üzleti zóróról. A nyílt áruárusítási üzletek hétköznapi zárójáról és a vasárnapi munkaszünetéről a kamarakerületre nézve most tájékoztató füzetet adott ki a szegedi kereskedelmi és iparkamara. Az ezidő szerint fennálló korlátozó rendelkezések között a különböző rendeletek hatályban levő intézkedéseinek ismertetése ma különösen időszerű és az érdekeltek felé nagy jelentőségű hír. A dr. Demény Alajos titkárral által összeállított füzet 50 fillér ellenében beszerezhető a kamaránál.

— Óvakodjunk a mosatlan gyümölcstől. Nem ritka eset, hogy az új gyümölcs fogyasztása heves gyomorfájást okoz, sőt nagyobb rosszullét is lehet belőle. Ennek oka legtöbb esetben az, hogy mosatlanul ették a gyümölcsöt. Bár a gyümölcs legfontosabb táplálék és jó hatása felbecsülhetetlen, de sokan elmulasztják a megmosást. Pedig a legújabb gyümölcs, még ha nem látjuk is rajta, permetes és ezért mosatlanul fogyasztva mérgező is okozhat. A mosott gyümölcstől egészséges ember nem betegszik meg.

Használt tankönyveket

magas áron vesz

Müller Károlyné

kijelölt tankönyvkereskedő

TANKÖNYVEK MÁR ELŐJEGYZHETŐK!

— **Pályázati hirdetés.** A szarvasi községi általános irányú iparostanonc iskola felügyelőbizottsága pályázatot hirdet a leányiskolánál lemondás folytán megüresedett 3 órás női szabó szakrajz óráinak ellátására az 1942-43 és 1943-44. tanévre. Díjazás törvényes. Kérvenyek a felügyelőbizottsághoz címezve 1942. aug. 20-ig az igazgatóhoz küldendők. 76

— **Hirdetés.** Értesíti az előjáróság a község lakosságát, hogy mindazon földbirtokosok és bérlők, kik saját gazdaságukban állandóan nehéz testi munkát végeznek és 50 kat. holdnál nem nagyobb összterületen gazdálkodnak, kenyergabona pótljegyre jogosultak. A kenyergabona pótljegy augusztus hó 15-ig igényelhető, espedig az Árvaház helyiségében lévő földszinti tanteremben az egyes kerületekre nézve megállapított napokon. Az igényes alkalmával a gabonalap feltétlenül felmutatandó. Előjáróság.

— **Hirdetés.** Értesíti az előjáróság a község lakosságát, hogy a 60-65 éves korú nehéz tesu munkát végző vámorlesre jogosult férfiak kérelmére az eddigi 180 kg. gabona fejadag helyett 240 kg-os fejadagban részesíthetők. Felhívja emellett az előjáróság mindazokat, kik ezen kedvezményt igénybe venni óhajtják, hogy ezirányú kérelmüket Főispán Úrhoz címezve f. évi augusztus hó 3-ig a községi előjáróságnál annál is inkább terjesszék elő, mert későbbben beérkező, illetve előterjesztett kérelmek nem teljesíthetők. A kérelem az Árvaház helyiségében lévő földszinti tanteremben terjesztendő elő. Előjáróság.

— **FELHÍVÁS!** Ki kaphat korpát búza után? Aki július hó folyamán beszállítja búzáját a Tóth-malom szarvasi bizománysághoz Félix János gabonakereskedő, HOMBÁR raklárába, a búza után járó korpát megkapja. A búza beszállításához zárt díjmentesen adunk. A búzáért törvényes áron fizetjük ki. Bővebbet IV. ker. 162 sz. alatt (Glasius-féle bérelt raklár)

— **Magas áron váltják be a csaláncórót.** A háború következtében beállott nyersanyaghiány folytán a polgári lakosság textiláruegyetemesének előmozdítása érdekében a közellátásügyi miniszter most országosan megszervezte a csaláncóró gyűjtését. A kereskedelmi és iparkamarához intézett leiratban közölte a miniszter, hogy a csaláncóró gyűjtésének országos lebonyolításával a Magyar Gabonakereskedelmi Rt. és a „Taurus” nyerstermékkereskedelmi Rt. cégeket bízta meg, amelyek bizományosaik útján gondoskodnak az összegyűjtésről. A csaláncóró megindításának idejére, lebonyolítására, illetve kezelésének módjára szemléltető képekkel is illusztrált tájékoztatót bocsátottak ki a megbízott cégek. A száraz csaláncóróért a bizományos a csaláncóró minősége szerint mázsánként 14 pengő, illetőleg 12 pengőt fizet a gyűjtőnek. Az ingatlan birtokosa részére ugyancsak megfelelő térítést biztosítanak. A csaláncóró gyűjtése igen jó keresleti lehetőséget nyújt és minthogy nagy mennyiségek is állnak rendelkezésre, eziránt a munka iránt széleskörű érdeklődés mutatkozik.

Anyakönyvi hírek. Születtek: Izsák Gergely és Beczasy Teréz leánya Mária, Pataky István és Sutyinszki Mária leánya Mária, Fazekas Mihály és Gregus Judit fia Gyula, Pataki Mihály és Hipszki Judit leánya Judit, Frankó Gábor és Szekera Zsuzsanna fia Gábor, Jelen Pál és Gulyás Zsuzsanna leánya Zsuzsanna, Krajcsi János Simó Zsuzsanna fia János, Simkó István és Rideg Anna fia Pál, Hajdu András és Szklénár

Judit fia Mihály, Beucsik Pál és Petrás Judit fia Mátyás, Menárik István és Rucsa Erzsébet leánya Mária, Styevák András és Skorka Erzsébet fia Pál, Lestyan András és Brusznyczki Mária fia András, Kovács András és Kraler Ilona leánya Ilona Terézia, Galáth György és Gregus Anna fia György, Szrnka Mihály és Uhljar Anna leánya Mária, Kriska György és Valastyán Mária fia György, Uhljar János és Antal Zsuzsanna leánya Anna, Frecska Gyula és Janurik Irén fia Gyula István, Bárány István és Simkó Anna fia István, Behan Pál és Molnár Klára fia György, Valach Mihály és Molnár Erzsébet leánya Erzsébet. — **Házasságot kötöttek:** Takács András Tamás Máriával, Janecskó Mihály Glózián Annával, Kovács Mihály Bankó Annával, Vámos Árpád János Kovács Annával, Veress József Zoltán Ákos László György Wieland Olga Matildával, Blau György Klein Katalin Magdolnával. — **Elhaltak:** Ocsik Jánosné Lestyan Erzsébet 69 é., Furár Mihályné Jánosovszki Mária 48 éves, Kepeny György 91 éves, Gulyás Mária 11 éves, Pavlik János 73 éves.

— A harctérre küldött levelekre nem kell bélyeg. Mint ismeretes a hadbavonultak és itthoni hozzátartozóik közötti levélforgalmat táboripóztai levelezőlapokkal bonyolították eddigéig. Most illetékes helyről azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az itthoni hozzátartozók nem csupán a rendszeresített 10zsolajni levelezőlapokon, de egyéb, a magánforgalomban használatos levelezőlapokon levelezhetnek, sőt közönséges leveleket is küldhetnek.

— **Temetői tolvajok.** A múlt héten ismeretlen tettesek a r. katolikus újtemetőbe vezető téglajárdát felszedték és az evangélikus újtemető drótkerítéséből 2 méter hosszúságú darabot kivágtak. A csendőrség nyomoz a tolvajok után.

— **Rendelet a zsidó magánalkalmazottakról.** A Budapesti Közlöny közli a miniszteri-umnak az 1939. IV. törvénycikk 17. §. 2. bekezdésének végrehajtása tárgyában kibocsátott 4410-1942 M. E. számú rendeletét, amely szerint a magánalkalmazás körében értelmiségi alkalmazotként zsidót egymagában nem, hanem csak abban az esetben lehet foglalkoztatni, ha a munkaadó legalább még egy nemzsidót is foglalkoztat értelmiségi munkakörben. Azoknak a munkaadóknak számára, akik ennek a szabálynak a multban nem feleltek meg, a rendelet büntetlenséget biztosít, feltéve, hogy a munkaadó a jogszabályellenes helyzetet a rendelet kihirdetésétől számított 30 nap alatt megszünteti.

TEMETÉSEK

„a legnagyobb gonddal végzem, legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, a legnagyobb igényeket is pontosan kielégíték. Halottszállítás, exhumálás nálam megrendelhető

Hantos György

temetkezési vállalkozó.
II. kerület Beliczey-út 17.

Eladó ingatlanok:

Hegyes dűlőben 18 és 22 hold, Kondorosi boldakon 7 hold, Örményzugban 10 hold, a város belterületén 12 ház hely

Az eladással

dr Csicsely Mihály

ügyvéd van megbízva.

A m. kir. 6. honvéd élelmező raktár parancsnokság Debrecen, Hajnal utca 2 szám

Időre berendezett

használt jégágyas szénaprécot vásárol. Ajánlatokat ármegjelöléssel a fenti címre postafordultával küldjék be.

77

Csaba-udvaron 20 hold feliből, harmadából, asztalig bérbe kiadó. Érdeklődni Szolozsar Jánosnál tanya 42 szám alatt.

Bérbe kiadó 14 kishold szántóföld, közel a városhoz. Érdeklődni lehet az Általános Fogyasztási Szövetkezetben, Janecskó Jánosnál, II. ker. 11.

Egy szoba-konyha lakást keres aug. 15-re magányos asszony. Cím a kiadóhivatalban.

Könyvelt szépen beküldi Müller-könyvtárhoz

Tisztelettel értesítem Szarvas, B.-szentandrás, Csaba-udvar, Kondorosi és Öcsöd lakosait, hogy a **PROVIDENTIA** Ált. Biztosító Rt Budapest főügynékségét átvettém és a biztosítás minden ágazatában készséggel állok a közönség rendelkezésére. Tisztelettel: **MACZIK JÁNOS gabonakereskedő** Hadi kockázatot külön díjfizetés nélkül vállalunk!

TELEFON 165 **TURUL-MOZGÓ** TELEFON 165

Augusztus 1-én, szombaton fél 7 és 9 órakor; 2-én, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

TE VAGY ADAL Remek magyar film! Nagyszerű téma! Főszereplők: Sárdy János, Sennyei Vera, Vaszari Piri, Szabó Klári. Kiegészítésként Magyar és UFA világhíradók.

Augusztus 5-én, szerdán fél 7 és este 9 órakor; augusztus 6-án, csütörtökön fél 7 és este 9 órakor

A Svéd csalogány Ilse Werner, Carl Ludwig Diehl, J. Gottschalk nagyszerű filmje.

Minden előadási napon az első előadás zóna helyárrakkal

MÁVAUT **Autóbusz-menetrend** MÁVAUT

Szarvas — Kúnszentmárton							Lakytelek — Kúnszentmárton							O Szarvas — Békéscsaba O						
5:35	8 10	17:15	i Kúnszentmárton Fő-tér	é	5:30	13 10	17:05	6:40	15:35	i Lakytelek pályaudvar	é	5:40	14:40	6:50	i Szarvas Árpád-szálló	é	15:53			
5:38	8 12	17:17	é Kúnszentmárton pályau.	i	5:27	13 08	17:02	6:48	15:43	i Tiszaug pályaudvar x	i	5:32	14:32	6:52	i Szarvas csendőrlakt. x	i	15:51			
5:43	8 23	17:18	i Kúnszentmárton pályau.	é	5:24	13 07	17:03	6:54	15:49	i Tiszaug postahivatal	i	5:28	14:28	6:56	i Endrődi elágazás x	i	15:47			
6:05	8 34	17:39	é Öcsöd Vértén-vendéglő x	i	5:02	12 46	16:41	6:56	15:51	i Tiszakürti elágazás x	i	5:24	14:24	7:00	i Szarvasi Ezüst-szőlők x	i	15:43			
6:10	8 39	17:44	i Öcsöd községháza	é	5:00	12 44	16:39	7:06	16:01	i Tiszásas Nagy ker. x	i	5:15	14:15	7:09	i Csabacsüd községháza x	i	15:34			
6:12	8 41	17:46	i Öcsöd Vértén-vendéglő x	é		12 39	16:34	7:08	16:03	i Tiszásas Simon ker. x	i	5:12	14:12	7:12	i Csabacsüd vasútállomás	i	15:32			
6:14	8 43	17:48	i Öcsöd csendőrlaktanya x	i		12 37	16:32	7:18	16:13	i Csépa temető	i	5:03	14:03	7:23	i Gyomai elágazás x	i	15:20			
6:30	8 59	18:04	i Békésszentandrás gyógyász.	i		12 22	16:17	7:20	16:15	i Csépa felső m. h. x	i	5:00	14:00	7:30	i Ponyiczky-tanya x	i	15:13			
6:33	9 03	18:08	i Békésszentandrás közsh.	i		12 19	16:14	7:31	16:26	é Szelevény elág. x	i	4:49	13:49	7:42	i Kondoros községháza	i	15:02			
6:43	9 13	18:18	i Szarvas gimnázium	i		12 08	16:03	7:37	16:32	i Szelevény postahivatal	i	4:45	13:45	7:53	i Apponyi-iskola x	i	14:50			
6:45	9 15	18:20	é Szarvas Árpád-szálló	i		12 05	16:00	7:41	16:36	i Szelevény elág. x	é	4:30	13:39	8:00	i Kiskondorosi csárda x	i	14:43			
		18:27	i Szarvas Árpád-szálló	é				7:43	16:38	i Halesz-dűlő x	i	4:37	13:37	8:09	i Kamuti csárda x	i	14:34			
O		18:30	é Szarvas pályaudvar	i			O	7:50	16:45	i Palóczy-Horváth p. x	i	4:30	13:30	8:11	i Nagy Czirok-tanya x	i	14:32			
								7:52	16:47	i Csörgemalom x	i	4:28	13:28	8:22	i Megyeri-iskola x	i	14:21			
								7:56	16:51	i Tiszakürti elágazás x	i	4:24	13:24	8:35	i Bcsaba Román-keresk. x	i	14:08			
								7:58	16:53	i Istvánházi puszta x	i	4:22	13:22	8:38	é Békéscsaba Csaba-szálló	i	14:05			
								8 05	17:00	i Kúnszentmárton Fő-tér	i	4:15	13:15	8:45	é Békéscsaba pályaudvar	i	14:55			

x = feltételes megállóhely; O = csak hétköznap közlekedik!

Érvényes 1942 május hó 4-től

x = feltételes megállóhely; O = csak hétköznap közlekedik!

Érvényes 1942 május hó 4-től**Az a gazda, aki közellátás részére sertést hizlal, árpabeszolgáltatás alól felmenthető**

Az ideai gabonarendelet rendelkezései szerint a termelő teljes árpatermésének 22 százalékát köteles a „Hombár”-hoz beszállítani. A 108/1942. K. M. számú rendeletben a közellátási miniszter lehetővé teszi, hogy az előbb meghatározott beszállítási kötelezettség alól a vármegyei közellátási felügyelőség részben vagy egészen felmentést ad, ha az annak a termelőnek, aki a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezettel (MASZ-szal) szemben arra vállal kötelezettséget, hogy legalább 10 darab sertés beszállítására több termelő közösen is vállalhat kötelezettséget.

A termelő a felmentést az árpa beszállítására a közellátási felügyelőségtől legkésőbb 1942. évi augusztus hó 15. napjáig kérheti. Nem lehet felmentést kérni arra az árpamennyiségre,

amelyet a termelő a „Hombár”-bizománysoknak már vételre felkínált.

Sertésenként számítva, legfeljebb egy és fél mázsa árpa beszállítása alól lehet felmentést adni. A felmentés alapján a termelő igényt tarthat arra, hogy sertésenként számítva a felmentett árpamennyiségen felül az 1942. évi sajáttermésű és beszállítandó kukoricából három és fél mázsát megtartsa.

Az a termelő, aki mentesítő igazolványt kapott, köteles a községi előjárásról kérni, hogy gabonalapjára (a hivatalos feljegyzések rovataiba) a mentesítő igazolvány számát és a beszállítás alól mentesített árpa mennyiségét jegyezze fel.

Boliczey Miklós főispán.
közellátási kormánybiztos.

Milyen gabonajegyek vannak és kik kaphatják meg azokat?

Kék gabonajegyet, vagyis olyat, melyre vásárolni is lehet, kapnak azok a birtokosok, bérlők, akik legfeljebb 5 kat. földön gazdálkodnak, kizárólag mezőgazdasággal élnek. Továbbá a mezőgazdasági munkások, konvenciók cselédek, pártizorok, időszerű munkások, napzámosok. Végre a vármegyei malmok tulajdonosai, bérlői, alkalmazottai és ezek háztartásához tartozók. Azonkívül kivételesen azon 5 katasztrális holdon felüli gazdák, akik vagy maguk, vagy háztartásukhoz tartozó családtagjuk hadbavonult (tehát nem csak bevonult), vagy a családtagok legalább 4 gyermeke van.

Piros, tehát nem vásároló kenyérgabonajegyet kapnak: a saját kezelésben művelt mezőgazdasági ingatlanok birtokosai (tulajdonos, hasznélvező, javadalmas, haszonbérlő). A haszonbérlő adott mezőgazdasági művelés alatt álló földbirtok tulajdonosa, hasznélvezője, javadalmasa. A mezőgazdaságban alkalmazott tisztviselők, gazdasági cselédek és ezek tagjainak gyógykezelésére alkalmazott orvosok, továbbá az állatok gyógyítására alkalmazott állatorvosok. A bércsépő-vállalkozók és az olyan önálló kezeseti tevékenységet folytató iparosok, akik egy vagy több gazdaság részére előzetesen megállapított gabonajárandóságért vállalkoznak a gazdaságban rendszeresen előforduló munkák elvégzésére. Az állami, vármegyei, községi, közbirtokossági, társulati, hegyközségi, valamint egyházközségi alkalmazottak, vagy nyugdíjasok, ha javadalmasukat, vagy annak egy részét törvény, szabályrendelet, vagy szabály értelmében gabonában kapják;

végül az, aki gabonában fizetendő életjáradékért ruházta át gazd. ingatlanát.

Pótijegyet évi 60 kilogrammra a konvenciók cselédek, időszerű mezőgazd. munkások és az 50 katasztrális holdon aluli földbirtokosok kapnak, ha földjüket maguk művelik. A pótijegyet nem a konvenciók bérbe, hanem a munkaadó köteles a községi előjárásról igényelni. Az igényléskor a munkaadó tartozik a pótijegyre jogosult konvenciók cselédnek a nevét feltüntetve jegyzéket a községi előjárásnak átadni. A gazdasági cselédnek joga van a pótijegyen feltüntetett havi 5 kilogrammos kenyérgabona pótdadag átvételére, a munkaadónak pedig kötelessége azt a konvenció keretében kiadni. Az időszerű munkás fejadagát szintén a kenyérgabonapóti jegy segítségével lehet kiegészíteni. Időszerű munkások élelmezéséhez pótijegyet nemcsak férfit, hanem nőmunkás részére is ki lehet adni. Az igénylés itt is névjegyzék alapján történik, emellett a munkaadó bemutatja a munkásokkal kötött szerződést is, mert a községi előjárásról egyszerre annyi hónapra adja ki a pótijegyzelvényt, amennyire a szerződés szerint szükség van. Egy személyre egy hónapra két darab ötkilogrammos, tehát 10 kilogramm kenyérgabonára érvényes pótijegyzelvényt kell számítani. Mivel egy darab kenyérgabonapóti jegy 12 darab 5 kilogrammos gabonaszelvényből és az ennek megfelelő vármegyei szelvényből áll, ezért egy időszerű munkás 6 havi kenyérgabona pótdadagjának kielégítésére alkalmas. A gazdák saját maguk igényelhetik a pótijegyet szintén.

46 millió tonna búza Európa évi átlagtermése

A mezőgazdasági termelés élén az egész világon a gabona áll és a gabonafélék között is a búza fontosság tekintetében az első hely.

Az európai kontinens, mint gazdasági egység, Oroszországot az utóbbi években megelőzve területével most nem számítva, évenként átlag 46 millió tonna búzát termelt. Ezzel a termeléssel évenként 2 millió tonna átlagos búzahiány állott szemben. A szarvasi ellátási helyzete még kedvezőbb. Itt a 22 millió tonnára rúgó termeléssel csak kerekén 400.000 tonna behozatali szükséglet állott szemben. Búzából tehát a saját termelés 44 százalékát, rozsából csupán 18 százalékát volt könnyen Európa pótlólag behoz-

tal úján előteremteni. Míg az árpa és a zab terén Európa önellátási foka 98 százalékkal még kedvezőbb volt. A takarmánygabona mérlege lényegesen kedvezőlenebb képet mutat. A 63 millió tonnás évi szükséglettel szemben Európa termelése csak 56 millió tonnát tett ki, a behozatal tehát ennek 12,5 százalékára rúgott. Ezeknek a számoknak megvilágításában könnyű megállapítani, hogy Európa gabonaszükségletét saját maga is képes ellátni. Délkelet- és Kelet-Európa hektáronkénti terméseredményeinek a nyugateurópai színvonalra való felemelése egymagában is eltüntethetne minden hiányt, de ezenkívül már azt is nyugodtan számításba lehet venni, hogy az

az újonnan elfoglalt keleti területek mezőgazdasági termelése is belátható időn belül éreztetni fogja hatását. Volt idő, mikor a cári Oroszország nagymennyiségű olajpogácsán, olajmagvakon stb. kívül nem kevesebb, mint 10 millió tonna gabonát tudott kivitel céljaira juttatni, sőt minden gazdaságpolitikai baklövése ellenére pl. 1937-ben maga a

szovjet is kerekén 800.000 tonna búzát, 200.000 tonna rozst és ugyancsak 200.000 tonna árpát exportált. Ezek szerint kétségtelen, hogy Európa és a keleti területek mezőgazdasági színvonalának megfelelő fejlesztése útján a jövőben Európa minden tengerentúli behozataltól függetlenül tudja majd magát

APRÓHIRDETÉSEK

Butorozott szoba kiadó, több személynek is. I. ker. Andrassy-utca 151. 45

5 drb férfiszabógép eladó. Érdeklődni II. ker. 127 szám. 46

Eladó 2800 négyszögöl és 9 hold szántóföld. Józsefszállás, tanya 515. 47

Ügyes fiút molnár tanoncra felvesz dr. Podany Pál és l'ársai Gáspár-malom.

Jókarban lévő cséplőgépnél használatos szalmakazal-létrá eladó. Érdeklődni Czinkóczy Pálnál VI. kker. 121. 39

IV. ker. 163 számú ház vendéglővel, szikvízgyárral együtt eladó. 51

Mezőtúri iskola mögött 12 kat. hold föld felbe vagy bérbe kiadó. Ertekezni lehet Borgulya Endre tanfőnök. Központi iskola.

Eladó 6 hold föld V. külker. 245 sz. Érdeklődni kedden és pénteken II. ker. 507 szám. 54

III. ker. 78 számú ház eladó. Érdeklődni Hrivnák Pálnál. (Kondacs Pál borbélyüzlet.) 55

Figyelem, gyapjúfonás! Angoranyúl gyapjúfonást vállalkoz III. ker. 162 hsz. Arvaház mellett. 56

Öcsödön Posta-utcán 4 szobás ház mellékhelyiségekkel eladó. Érdeklődni Kondor Lászlónál, Öcsödön. 67

Özv. Kántor Sámuelné II. ker. 328 számú háza eladó. 63

Józsefszálláson 52 hold föld feles-művelésre kiadó. Érdeklődni lehet kedden és pénteken Kiss Pálnál III. 279. 59

Fabó Pálné örökösei 5 kis hold földje Hegyes-dűlőben, ötemető alatt 270 négyszögölös kenderföldje eladó. Érdeklődni Veles István községi kézbesítőnél. 60

Közel a városhoz az orosházi kövesút mentén 15 hold föld eladó. Jelentkezni lehet IV. 116 sz. 61

12 hold föld rajta 4-5 hold lucerena, 1 hold erdő, 1-5 hold kaszáló és here eladó Békésszentandráson a szentesi kövesút mellett. Érdeklődni: Bagi István főjegyzőnél lehet. 62

Mezőtúri határban közvetlen az iskola mellett 20 hold föld eladó. Érdeklődni I. ker. 151. sz. 64

Özv. Csicsely Pálné 12 hold földje tanyával és Hosszúsoron 2 és fél hold földje eladó. Érdeklődni T. VII. 26/2. 74

Özv. Gazsó Jánosnének Békésszentandráson 38 kat. hold szántója szép tanyával eladó, 27 hold pedig ugyancsak tanyával haszonbérbe kiadó. Érdeklődni lehet Gazsó „Futura” bizománysnál, Békésszentandráson. 73

Kútágas és gém eladó. III. 28. 72

IV. ker. 49. számú ház — kövesúthoz közel — eladó. 78

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason

ELADÓ HÁZAK: Szarvas községben: II. kerület 194. számú beltelkes lakóház, kövesút és ártézikút közepén; III. kerület 3. szám alatti „Körösparti Kioszk” vendéglő, valamint Kondoros községben piactér melletti lakóház teljesen felszerelt sütődével.

ELADÓ FÖLDEK: 2152 négyszögöl kisszenási állomás közepén, VII. külkerületben; 20 hold elsőosztályú szántó a kondorosi holdakon, kövesúttól 2 km-re; 24 hold hereföldnek alkalmas szántó Décsen; 34 1/2 katasztrális hold szántóföld és 17 hold kaszáló Külső Ecseren; 50 hold szántóföld Kiskirályszálon; 137 katasztrális hold szántó, esetleg több tételben is, a kiskirályszálon határban (v. Sztrahovszkiféle); 58 hold szántó a mezőtúri határban; 14 hold szántó a Décsi laponon.

VENNE MEGBÍZÓNK: 400-500 négyszögöl dinnyeföldet; 10 hold szántót tanyával, továbbá körülbelül 70 hold földet város közelében; 6-8000 pengő értékű lakóházat

Bővebb felvilágosítást nyújt a Szarvasi Hitelszövetkezet

mint az O. K. H. tagja pénztintézet, ahol ingatlanok adás-vételével, közvetítésével is foglalkoznak. Ugyanezen pénztintézetnél kamatmentes kölcsönt folyósítanak azon gazdáknak, kiknek lovaikat a honvédség igénybe vette.